

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ศักยภาพการทำกำไรจากการผลิตสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

คมวิทย์ ศิริธร¹

นุรไลนา กูมะ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ และรายได้จากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย โดยใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ประกอบการตัวอย่างจำนวน 240 ราย วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและอนุมาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ t-test พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลรวม 157,128.56 บาท แยกเป็นต้นทุนคงที่ จำนวน 399.63 บาท และต้นทุนผันแปร จำนวน 156,728.93 บาท ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ มีต้นทุน

¹ อาจารย์ ดร. โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Email: komwit.sirtorn@gmail.com

² นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์บัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Email: 554601057@parichat.skru.ac.th

รวม 236,085.42 บาท แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ 277.05 บาท และต้นทุนผันแปร 235,808.37 บาท ทั้งนี้ ผลการเปรียบเทียบต้นทุนของผู้ประกอบการทั้งสองกลุ่มพบว่า ต้นทุนรวมของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาต่ำกว่าของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต้นทุนผันแปรเป็นหลัก แต่เมื่อเปรียบเทียบรายได้ต่อต้นทุนการผลิต (B/C Ratio) พบว่า สัดส่วนของผู้ประกอบการในสงขลาที่มีรายได้มากกว่าต้นทุน มีประมาณร้อยละ 22 ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ มีประมาณร้อยละ 60 สะท้อนว่าผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ สามารถสร้างรายได้ต่อหน่วยของต้นทุนมากกว่าผู้ประกอบการในสงขลา ดังนั้น แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการในสงขลาจึงควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ พร้อมการรักษาความได้เปรียบด้านต้นทุนต่ำเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสงขลาต่อไป

คำสำคัญ: การค้าชายแดน ธุรกิจขนาดเล็ก อาหารอิสลาม

RESEARCH ARTICLE

The Analysis of Profit Making from Chicken Halal Food by Small Entrepreneurs in Songkhla, Thailand and Kedah, Malaysia

Komwit Siritorn¹

Nurlaina Kuma²

Abstract

This research is aimed to study the production cost and revenue from producing and selling chicken halal food by small halal food entrepreneurs in Songkhla, Thailand, and those in the state of Kedah, Malaysia. Questionnaires were used to collect data from 240 samples by accidental sampling. The data were analyzed by descriptive and inferential statistics such as frequency, percentage, standard deviation and t-test. The findings showed that the total halal food production cost of small halal food entrepreneurs in Songkhla was 157,128.56 baht. The total cost was divided into fixed cost for 399.63 baht and variable cost for 156,728.93 baht.

¹ Lecturer, Ph.D., Program of Economics, Faculty of Management Sciences,
Songkhla Rajabhat University, Email: komwit.siritorn@gmail.com

² Undergraduate Student, Bachelor of Economics Program, Faculty of Management Sciences,
Songkhla Rajabhat University, Email: 554601057@parichat.skru.ac.th

In contrast, the total halal food production cost of small halal food entrepreneurs in Kedah was 236,085.42 baht. The fixed and variable costs were 277.05 and 235,808.37 bath, respectively. The t-test analysis also indicated that Songkhla entrepreneurs could gain benefit from the lower total cost of production which was induced by a significant lower variable cost than such cost in Kedah. However, the ratio of revenue per cost (B/C ratio) was compared between the two groups. It illustrated that Songkhla entrepreneurs who have revenue over than cost were about 22 percent while such ratio of Kedah entrepreneurs was about 60 percent. This could reflect an ability of Kedah entrepreneurs to create larger revenue than Thais. As a result, Thailand should encourage small halal food entrepreneurs to increase value added products rather than plain ones and keep its lower cost competitiveness. Thus, the entrepreneurs could compete to others in the global market.

Keywords: Border Trade, Small Enterprises, Islamic Food

บทนำ

ฮาลาล ตามความหมายของสถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย (2550) และยูซูฟ อัลกอ-รโดวีย์ (2550) กล่าวไว้ว่า ฮาลาล คือ สิ่งที่ถูกอนุมัติตาม บทบัญญัติอิสลาม เป็นสิ่งที่จำเป็นของผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามในประเทศ ต่าง ๆ ดังนั้น อาหารฮาลาลจึงเป็นอาหารที่ได้รับการอนุมัติให้รับประทานได้ ไม่ผิด ตามหลักการของศาสนบัญญัติ สำหรับในประเทศไทยโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ นั้น มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น ความต้องการ บริโภคอาหารฮาลาลในพื้นที่จึงมีปริมาณมากเช่นกัน นอกจากนี้การที่ประเทศไทย กับประเทศมาเลเซียซึ่งมีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ มีอาณาเขตติดต่อกัน ทำให้การค้าขายผ่านชายแดนระหว่างประเทศทั้งสองเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารฮาลาล โดยปัจจุบันมาเลเซียมีประชากรประมาณ 30 ล้านคน แต่ประชากรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้ มาเลเซียเป็นตลาดอาหารฮาลาลขนาดใหญ่ จึงนับเป็นโอกาสของผู้ประกอบการ ไทยที่จะเข้าไปขยายตลาดอาหารฮาลาลในมาเลเซียโดยใช้ประโยชน์จากการเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และต่อยอดโดยการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลเพื่อ เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดฮาลาลขนาดใหญ่ต่อไป (ฝ่ายวิจัยธุรกิจ, 2556)

อย่างไรก็ตามรูปแบบการค้าระหว่าง 2 ประเทศ ยังมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายหรือการสนับสนุนจากในแต่ละประเทศ โดยประเทศไทยมี การมุ่งเน้นส่งออกตลาดโลกดังสโลแกนที่ว่า ครวัไทยสู่ครวัโลก ตลาดส่งออกสำคัญ ของไทย จึงเป็นสหรัฐฯ ยุโรป ตะวันออกกลาง ซึ่งมีมาตรฐานสินค้าสูง ต่างจาก ประเทศมาเลเซีย ที่มุ่งเน้นการส่งออกตลาดในภูมิภาคเอเชีย ดังสโลแกนที่ว่า ครวัมาเลเซียสู่ครวัเอเชีย ดังนั้น ตลาดส่งออกอาหารฮาลาลของประเทศมาเลเซีย จึงเป็นสิ่งคิโปร อินโดนีเซีย แต่ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้เปรียบประเทศมาเลเซีย

ในหลายๆ ด้าน แต่เป้าหมายในการส่งออกตลาดอาหารฮาลาลของประเทศไทย
ยังไม่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากมาเลเซียที่เน้นตลาดส่งออกอย่างชัดเจน ทำให้
สามารถผลักดันและสนับสนุนธุรกิจอาหารฮาลาลได้ง่ายขึ้น การที่มีเป้าหมายหรือ
ตลาดส่งออกที่แตกต่างกันทำให้ประเด็นอื่นๆ จึงแตกต่างกันไปด้วย แต่ละ
ประเทศก็มีข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบที่ต่างกันไป (ไพรัช วัชรพันธุ์ และ
คณะ, 2550) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

เปรียบเทียบนโยบายการค้าอาหารฮาลาลของไทยและมาเลเซีย

ประเด็น	ไทย	มาเลเซีย
1. สโลแกน	ครัวไทยสู่ครัวโลก	ครัวมาเลเซียสู่ครัวเอเชีย
2. ประเภทอาหารฮาลาล	หลากหลาย	มีจำกัด
3. การจัดการและการช่วยเหลือ ธุรกิจ SMEs	การให้ความช่วยเหลือ SMEs มีอย่างจำกัด	การจัดการมีประสิทธิภาพ ที่ดีและช่วยเหลือทุกระดับ
4. ตลาดส่งออกเป้าหมายหลัก	สหรัฐฯ ยุโรป ตะวันออก กลาง	สิงคโปร์ อินโดนีเซีย สหรัฐฯ
5. การขนส่ง	ระบบการขนส่งซับซ้อนทำ ให้ต้นทุนสูง	มีการพัฒนาอย่างเป็น ระบบ/ทำให้ต้นทุนต่ำ
6. ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน	มีศักยภาพการผลิตสูง – วัตถุดิบ/แรงงานมีเพียงพอ	มีข้อจำกัดการผลิต, วัตถุดิบ จำกัด/แรงงานขาดแคลน
7. การเข้าหรือวางตลาด	เข้าถึงง่ายกว่า	เข้ายาก
8. มาตรฐานการตรวจสอบ อาหารฮาลาล	มาตรฐานสูง	มาตรฐานปานกลาง

ที่มา: ไพรัช วัชรพันธุ์ และคณะ (2550)

จากการเติบโตของธุรกิจอาหารฮาลาลโดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก³ และความแตกต่างทางนโยบายส่งเสริมการค้าด้านอาหารของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ส่งผลให้การแข่งขันทางธุรกิจอาหารฮาลาลทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะการค้าบริเวณชายแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ซึ่งพบว่า การค้าชายแดนไทย-มาเลเซียในปี 2556 (ม.ค.-พ.ย.) มีมูลค่า 459,219.84 ล้านบาท ลดลงจากปี 2555 (มูลค่า 477,997.03 ล้านบาท) ร้อยละ 3.93 โดยเป็นการส่งออกมูลค่า 263,122.61 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 6.64 และการนำเข้าจากมาเลเซียมีมูลค่า 196,097.23 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.30 โดยไทยได้ดุลการค้ามูลค่า 67,025.38 ล้านบาท (กรมศุลกากร, 2557) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าและการแข่งขันทางการค้าในพื้นที่ดังกล่าว

ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการค้าของผู้ประกอบการ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการแข่งขันในตลาดท้องถิ่นและตลาดการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กซึ่งยังคงขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 2557) และเพื่อให้เกิดการสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มจากความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างต้นทุนการผลิต และข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กประเภทอาหารฮาลาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงเกิดขึ้นเพื่อศึกษาโครงสร้างด้านต้นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กที่อยู่ในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย

³ ธุรกิจขนาดเล็ก หมายถึง หน่วยธุรกิจซึ่งมีกิจการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกินห้าสิบคน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกินห้าสิบล้านบาท (กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545)

และผู้ประกอบการที่อยู่ในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ตลอดจนเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลของผู้ประกอบการ ทั้งในส่วนของคุณค่าที่ ต้นทุนผันแปร ซึ่งจำแนกเป็นต้นทุนด้านค่าแรง ค่าวัตถุดิบ และค่าประกอบการ เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการทำกำไรของผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสงขลา ต่อผู้ประกอบการมาเลเซียในรัฐเคดาห์ นำไปสู่การพิจารณาดำเนินนโยบายจากภาครัฐสำหรับการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการเพื่อให้ในระยะยาวผู้ประกอบการสามารถแข่งขันในตลาดสากลเช่นตลาดอาเซียนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีการศึกษา

กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเมื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาโรยามาเน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ 240 ตัวอย่าง ทั้งนี้ ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกใช้วิธีกำหนดโควตา โดยแบ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย จำนวน 120 ราย และผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย จำนวน 120 ราย หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญตามโควตาที่กำหนดไว้ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย โดยแบ่งองค์ประกอบของแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนคำถามด้านภูมิหลังหรือคุณลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง (2) ส่วนคำถามด้านต้นทุนการผลิต ซึ่งแยกเป็น ด้านต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร (เดช กาญจนางกูร, 2539) โดยในส่วนของ ต้นทุนคงที่ ในที่นี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต ต้นทุนผันแปร ในที่นี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน วัตถุดิบ และด้านดำเนินการ

สถิติในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจ อาหารฮาลาลขนาดเล็กนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติพรรณนา โดยขึ้นอยู่กับความ เหมาะสมของลักษณะข้อมูล เช่น เพศ, ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรส, สัญชาติ และรูปแบบองค์กรธุรกิจ สามารถอธิบายด้วยความถี่ และร้อยละ สำหรับอายุ, รายได้ และประสบการณ์ สามารถอธิบายด้วยค่าเฉลี่ย ค่ามากที่สุด และค่าน้อยสุด เป็นต้น

ในส่วนของการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาล ของผู้ประกอบการขนาดเล็ก เนื่องจากการพิจารณาต้นทุนในปัจจุบันค่อนข้างมีความ หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาที่ต่างกัน (ปัญญา สมบูรณ์สุข, ปุรวิษญ์ พิทยาภินันท์ และอภิญา รัตนไชย, 2558) แต่ใน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะโครงสร้างของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ของต้นทุนต่างๆ ดังต่อไปนี้ (เดช กาญจนางกูร, 2539)

$$\text{Total Cost} = \text{Fixed Cost} + \text{Variable Cost} \quad (1)$$

$$\text{Fixed Cost} = \text{CapExpense} \quad (2)$$

$$\text{Variable Cost} = \text{Labor Cost} + \text{Mat Cost} + \text{Operation Cost} \quad (3)$$

$$\text{Total Cost} = \text{CapExpense} + \text{Labor Cost} + \text{Mat Cost} + \text{Operation Cost} \quad (4)$$

โดยที่ Total Cost คือ ต้นทุนรวม, Fixed Cost คือ ต้นทุนคงที่, Variable Cost คือ ต้นทุนผันแปร, CapExpense คือ ค่าใช้จ่ายด้านเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ขนาดใหญ่, Labor Cost คือ ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน, Mat Cost คือ ค่าใช้จ่ายด้านวัตถุดิบ, Operation Cost คือ ค่าใช้จ่ายด้านดำเนินการ

สำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนแต่ละประเภทของผู้ประกอบการที่อยู่ในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และที่อยู่ในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ผู้วิจัยเลือกใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยทางสถิติ ด้วยเทคนิค t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย ตลอดจนใช้เทคนิคการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างรายได้ต่อต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการเพื่อชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพต่อต้นทุน (Benefit and Cost Ratio) ของผู้ประกอบการทั้งสองกลุ่ม ทั้งนี้ หากพบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มใดมีสัดส่วนของค่า B/C Ratio ที่มากกว่า 1 สูงกว่าอีกกลุ่ม ย่อมแสดงว่ามีประสิทธิภาพการทำกำไรจากต้นทุนสูงกว่า ซึ่งสะท้อนความสำเร็จและความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการกลุ่มนั้นๆ ด้วย

ผลการวิจัย

ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กทั้งที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ได้ถูกจัดเก็บโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยนักวิจัยได้ทำการสุ่มเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา จำนวน 120 ราย และผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ จำนวน 120 ราย เช่นกัน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการโดยรวมมีอายุเฉลี่ยประมาณ 44 ปี โดยผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสงขลา มีอายุเฉลี่ยประมาณ 43 ปี ในขณะที่ผู้ประกอบการมาเลเซียในรัฐเคดาห์มีอายุเฉลี่ยประมาณ 45 ปี ทั้งนี้ ในส่วน

ของรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยทั่วไปผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 158,148 บาท/เดือน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะจังหวัดสงขลา พบว่า มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 71,323 บาท/เดือน ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ที่มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 244,972 บาท/เดือน ทั้งนี้ ในส่วนของประสบการณ์การทำงานของผู้ประกอบการ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้ประกอบการทั้งในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์มีประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน คือ 13 ปี โดยประมาณ

สำหรับข้อมูลทางประชากรศาสตร์อื่นๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สัญชาติ และรูปแบบองค์กรธุรกิจนั้น ได้จัดแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 2 ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการขนาดเล็กประเภทอาหารฮาลาลในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ 73 ในขณะที่ในรัฐเคดาห์ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66 โดยประมาณ สำหรับด้านระดับการศึกษา ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีระดับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา แตกต่างจากผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ประกอบการที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีจำนวนถึง 12 ราย ซึ่งมากกว่าผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่มีเพียง 2 รายเท่านั้น ในด้านของสถานภาพสมรส พบว่า ทั้งผู้ประกอบการที่อยู่ในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์ มีสถานสมรสแบบสมรสแล้ว หรือยังอยู่ด้วยกัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78 เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาเอง หรือในรัฐเคดาห์เอง นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ประกอบในจังหวัดสงขลาจำนวนมากกรกว่าร้อยละ 99 ถือสัญชาติไทย ในทำนองเดียวกันผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ มีสัญชาติมาเลเซีย ประมาณร้อยละ 96 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการทั้งสองยังดำเนินกิจการแบบธุรกิจครอบครัวมากกว่าแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียว

ตารางที่ 2

ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของข้อมูลตัวอย่างผู้ประกอบการขนาดเล็ก

ข้อมูล	ประเภท	สงขลา		รัฐเคดาห์		รวม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	32	26.67	79	65.83	111	46.25
	หญิง	88	73.33	41	34.17	129	53.75
	รวม	120	100	120	100	240	100
ระดับการศึกษา	น้อยกว่าประถมศึกษา	6	5	5	4.17	11	4.58
	ประถมศึกษา	55	45.83	39	32.5	94	39.17
	มัธยมศึกษา	35	29.17	54	45	89	37.08
	ปวช./ปวส./อนุปริญญา	12	10	20	16.67	32	13.33
	ปริญญาตรี	12	10	2	1.67	14	5.83
	รวม	120	100	120	100	240	100
สถานภาพสมรส	โสด	16	13.33	20	16.67	36	15
	สมรส/อยู่ด้วยกัน	93	77.5	93	77.5	186	77.5
	หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	11	9.17	7	5.83	18	7.5
	รวม	120	100	120	100	240	100
สัญชาติ	ไทย	119	99.17	5	4.17	124	51.67
	มาเลเซีย	1	0.83	115	95.83	116	48.33
	รวม	120	100	120	100	240	100
รูปแบบองค์กรธุรกิจ	ธุรกิจเจ้าของคนเดียว	50	41.67	38	31.67	88	36.67
	ธุรกิจครอบครัว	70	58.33	82	68.33	152	63.33
	รวม	120	100	120	100	240	100

ที่มา: แบบสอบถามงานวิจัย

ในด้านของการวิเคราะห์ โดยเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนต่อเดือน หลักๆ 3 ประเภท ได้แก่ ต้นทุนรวม ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร โดยทำการทดสอบค่าเฉลี่ยทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาและผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ พบว่า ต้นทุนรวมของไทยมีค่าเท่ากับ 157,128.56 บาท/เดือน ซึ่งเกิดจากค่าใช้จ่ายด้านที่เป็นต้นทุนคงที่ เช่น เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิต จำนวน 399.63 บาท/เดือน และค่าใช้จ่ายด้านที่เป็นต้นทุนผันแปร เช่น ค่าจ้างแรงงานและค่าวัตถุดิบ จำนวน 156,728.93 บาท/เดือน ในขณะที่ ต้นทุนรวมของมาเลเซีย มีค่าเท่ากับ 236,085.42 บาท/เดือน แยกเป็นต้นทุนคงที่จำนวน 277.05 บาท/เดือน และต้นทุนผันแปร จำนวน 235,808.37 บาท/เดือน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยดังกล่าวด้วยเทคนิคทดสอบ t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่า ต้นทุนการผลิตรวมของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีค่าต่ำกว่า ต้นทุนการผลิตรวมผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ซึ่งเป็นผลมาจากต้นทุนผันแปรที่มีบทบาทสำคัญ ทำให้ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีความได้เปรียบด้านต้นทุน โดยพบว่า ต้นทุนผันแปรของไทยต่ำกว่า ต้นทุนผันแปรของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ถึงประมาณ 80,000 บาท/เดือน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของต้นทุนผันแปรในกระบวนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลในธุรกิจขนาดเล็ก เนื่องจากกระบวนการผลิตส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้วัตถุดิบ และแรงงานเป็นสำคัญ (Labor-intensive Production) ดังนั้น การที่ประเทศไทยมีค่าแรงและราคาวัตถุดิบที่ต่ำกว่าคู่แข่ง จึงก่อให้เกิดเป็นความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตารางที่ 3

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต ของไทยและมาเลเซีย

ต้นทุน	ไทย	มาเลเซีย	Sig.
ต้นทุนรวม	157,128.56	236,085.42	.031*
ต้นทุนคงที่รวม	399.63	277.05	.280
ต้นทุนผันแปรรวม	156,728.93	235,808.37	.031*
1.ค่าจ้างแรงงาน	24,431.66	35,712.39	.129
2.ค่าวัตถุดิบ	128,863.33	197,475.05	.056
3.ค่าดำเนินการ	3,433.93	2,620.93	.150

หมายเหตุ: * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดของต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร พบว่า ต้นทุนคงที่ของไทยและมาเลเซียไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ผลการวิเคราะห์ต้นทุนผันแปร กลับพบว่า ต้นทุนผันแปรของไทยมีค่าแตกต่างจาก มาเลเซีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่ต้นทุนผันแปร ของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศมาเลเซีย ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของ ต้นทุนผันแปรจำแนกตามประเภทต่างๆ ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าวัตถุดิบ และ ค่าดำเนินการ พบว่า ต้นทุนผันแปรประเภทค่าจ้างแรงงาน และค่าดำเนินการของ ไทยและมาเลเซียมีค่าไม่แตกต่างกัน แต่ต้นทุนผันแปรประเภทค่าวัตถุดิบของไทย มีค่าแตกต่างจากต้นทุนผันแปรประเภทค่าวัตถุดิบของมาเลเซีย อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าต้นทุนผันแปรประเภทค่าวัตถุดิบ ของไทยมีมูลค่าที่ต่ำกว่ามาเลเซีย จึงทำให้ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบด้านต้นทุน ผันแปรประเภทวัตถุดิบมากกว่าประเทศมาเลเซีย

สำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของค่าใช้จ่ายเพื่อการผลิต โดยการเปรียบเทียบอัตราส่วนของรายได้และต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาล (B/C Ratio) ระหว่างผู้ประกอบการขนาดเล็กในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์ ผลปรากฏว่า โดยรวมผู้ประกอบการร้อยละ 41 มีผลประกอบการคุ้มค่าต่อค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนการผลิตรวม เนื่องจากมีค่า B/C Ratio มากกว่า 1 สะท้อนว่ามีรายได้มากกว่าต้นทุนที่ใช้ ในขณะที่ผู้ประกอบการอีกร้อยละ 59 มีต้นทุนสูงกว่า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ประกอบการในสงขลา พบว่า มีผู้ประกอบการที่มีค่า B/C Ratio มากกว่า 1 เพียงร้อยละ 22 เท่านั้น ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ กลับมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 60 ที่มีรายได้สูงกว่าต้นทุนการผลิต ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพต่อต้นทุนของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ที่สูงกว่าผู้ประกอบการในสงขลา แม้ว่าต้นทุนการผลิตในสงขลาจะต่ำกว่าก็ตาม

ตารางที่ 4

เปรียบเทียบผู้ประกอบการในสงขลาและรัฐเคดาห์ ตามค่า B/C Ratio

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
ผู้ประกอบการทั้งหมด			
ผู้ที่มี B/C Ratio น้อยกว่า 1	142	59.17	59.17
ผู้ที่มี B/C Ratio เกินหรือเท่ากับ 1	98	40.83	100
ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา			
ผู้ที่มี B/C Ratio น้อยกว่า 1	94	78.33	78.33
ผู้ที่มี B/C Ratio เกินหรือเท่ากับ 1	26	21.67	100
ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์			
ผู้ที่มี B/C Ratio น้อยกว่า 1	48	40	40
ผู้ที่มี B/C Ratio เกินหรือเท่ากับ 1	72	60	100

อภิปรายและสรุปผล

จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนสินค้าอาหารฮาลาล เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย สะท้อนให้เห็นว่า ต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลรวมต่อเดือนของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาต่ำกว่าต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลรวมของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อจำแนกตามประเภทของต้นทุนแล้ว พบว่า ในส่วนของต้นทุนคงที่ไม่ได้แตกต่างกัน แต่ต้นทุนผันแปรกลับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าผู้ผลิตในรัฐเคดาห์ โดยเฉพาะต้นทุนผันแปรประเภทค่าใช้จ่ายด้านวัตถุดิบ ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาต่ำกว่าค่าใช้จ่ายประเภทเดียวกันในรัฐเคดาห์ สะท้อนให้เห็นถึงข้อได้เปรียบของประเทศไทยในด้านของวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าอาหารฮาลาล

อย่างไรก็ตามการที่ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กในจังหวัดสงขลาจะมีความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ประกอบการไทยได้รับผลประโยชน์สูงกว่าผู้ประกอบการในมาเลเซีย เนื่องจากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C Ratio) ของไทยส่วนใหญ่ได้น้อยกว่าหนึ่ง ในขณะที่ผู้ประกอบการในมาเลเซียส่วนใหญ่ได้มากกว่าหนึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการทำกำไรของผู้ประกอบการไทยที่ต่ำกว่าผู้ประกอบการมาเลเซีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมวิทย์ ศิริธร (2559) ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กของไทย โดยเฉพาะในจังหวัดสงขลา มุ่งเน้นผลิตและจำหน่ายสินค้าประเภทสินค้าขั้นกลาง ซึ่งมีมูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับสินค้าขั้นสุดท้ายซึ่งมีมูลค่าสูงกว่ามาก ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ กลับมุ่งผลิตสินค้าขั้นสุดท้าย และเน้นการส่งออกต่างประเทศ ทำให้สามารถสร้างมูลค่าจากสินค้าที่ขายได้มากกว่าไทย

ทั้งนี้ จากข้อได้เปรียบและเสียเปรียบดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการอาหารฮาลาลไทยในจังหวัดสงขลา ต้องปรับตัวโดยการพัฒนาลิขิตอาหารฮาลาลให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ในขณะที่รักษาความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะต้นทุนผันแปร เช่น ค่าแรง และค่าวัตถุดิบ เป็นต้น ทั้งนี้ ในส่วนของภาครัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการวางกรอบนโยบายการพัฒนาธุรกิจอาหารฮาลาลให้มากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2554) พบว่า ผู้ประกอบการขนาดเล็กยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ ได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็ก โดยเฉพาะจังหวัดสงขลา ภาครัฐควรดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมธุรกิจ โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าขาย สนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะต้นทุนคงที่ของผู้ประกอบการได้ ตลอดจนรักษาระดับราคาขายของวัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารฮาลาลไว้ เพื่อคงความได้เปรียบต่อคู่แข่ง

ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดเล็กในประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดสงขลาได้รับการพัฒนาและส่งเสริมตามที่กล่าวไว้แล้ว จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถทางการแข่งขัน ไม่เพียงแต่ในพื้นที่ แต่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการในต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย หรือประเทศอื่นๆ ในอาเซียนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะวิทยาการจัดการ และกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สำหรับการสนับสนุนทั้งด้านอุปกรณ์ สถานที่ และทุนวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- คมวิทย์ ศิริธร. (2559). ผลกระทบจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนต่อดัชนีทุนการผลิตสินค้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- เดช กาญจนางกูร. (2539). จุลเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- บัญชา สมบูรณ์สุข, ปุรวิชัย พิทยาภินันท์ และอภิญา รัตนไชย. (2558). แนวคิดการประเมินต้นทุนการผลิตยางพาราไทย. วารสารวิทยาการจัดการ, 32(2), 167-196.
- ฝ่ายวิจัยธุรกิจ. (2556). แนวทางอาหารฮาลาลในมาเลเซีย. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.e-customs.co.th>
- ไพรัช วัชรพันธุ์ และคณะ. (2550). แนวทางการพัฒนาตลาดอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกของประเทศไทย (ออนไลน์). สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2558 จาก www.deepsouthwatch.org/documents/research00.doc
- ยูซุฟ อัลกอ-รดอวีย์. (2550). ฮาลาลและฮารอมในอิสลาม (ออนไลน์). สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.halal.or.th>
- สถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย. (2550). บทบัญญัติอิสลามที่เกี่ยวข้องกับอาหารเพื่อการบริโภค (ออนไลน์). สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.halal.or.th>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). บทวิเคราะห์ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อผู้ประกอบการ SMEs ไทย. โครงการศึกษาผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อ SMEs.